

3 (Sem-1/CBCS) SOC HC 1

2022

SOCIOLOGY

(Honours)

Paper : SOC-HC-1016

(Introduction to Sociology—I)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Choose the correct option of the following
(any ten) : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা
(যি কোনো দহটা) :

(a) Sociology is the study of ____.

_____ৰ অধ্যয়নেই হ'ল সমাজতত্ত্ব।

(i) society and social relations

সমাজ আৰু সামাজিক সম্বন্ধ

(ii) individual

ব্যক্তি

(iii) political groups

ৰাজনৈতিক গোট

(iv) All of the above

ওপৰৰ আটাইকেইটা

(b) Who introduced the concept of primary group?

প্ৰাথমিক গোটৰ ধাৰণাটো কোনে আগবঢ়াইছিল?

(i) Robert Merton

ৰবাৰ্ট মাৰ্টন

(ii) Maclver

মেকআইভাৰ

(iii) C. H. Cooley

চি. এইচ. কুলে

(iv) F. Tonnies

এফ. টনিছ

(c) Society is

সমাজ হ'ল

(i) natural

প্ৰাকৃতিক

(ii) deliberate

স্বেচ্ছাকৃত

(iii) practical

বাস্তৱ

(iv) functional

কাৰ্য্যক্ষম

(d) Auguste Comte gave the term _____ to his philosophy.

অগষ্ট ক'ণ্টে নিজৰ দৰ্শনক _____ শব্দেৰে অভিহিত কৰিছিল।

(i) empiricism

অভিজ্ঞতাবাদ

(ii) positivism

প্ৰত্যক্ষবাদ

(iii) idealism

আদৰ্শবাদ

(iv) relativism

আপেক্ষিকতাবাদ

(e) Which one of the following is *not* the characteristic of culture?

তলৰ কোনটো সংস্কৃতিৰ এটি বৈশিষ্ট্য নহয়?

(i) It preserves features of the past

ই অতীতক বৈশিষ্ট্যসমূহ সংৰক্ষণ কৰে

(ii) It is comprised of both material and nonmaterial elements

ই বস্তুবাদী আৰু অবস্তুবাদী উপাদানেৰে গঠিত

(iii) It is found both in the animal and the human society

মানৱ সমাজ আৰু পশু সমাজ দুয়োটাতে
বিৰাজমান

(iv) It is found only in human society

ই অকল মানৱ সমাজত উপলব্ধ

(f) The term 'reference group' was introduced by

'উদ্ধৃত গোট' শব্দটি প্রথমবাৰৰ বাবে আগবঢ়াইছিল

(i) Horton and Hunt

হৰ্টন আৰু হাণ্ট

(ii) MacIver and Page

মেকআইভাৰ আৰু পেজ

(iii) Auguste Comte

অগষ্ট ক'ম্ট

(iv) Ogburn and Nimkoff

অগবাৰ্ণ আৰু নিম্কফ

(g) Which one of the following is *not* a feature of enlightenment?

তলৰ কোনটো নৱজাগৰণৰ এক বৈশিষ্ট্য নহয়?

(i) Faith in the divine

আধ্যাত্মিক শক্তিৰ ওপৰত বিশ্বাস

(ii) Scientific approach

বৈজ্ঞানিক ধাৰণা

(iii) Reason

যুক্তি

(iv) Humanism

মানৱতা

(h) Which of the following is *not* a method of sociology?

তলৰ কোনটো সমাজতত্ত্বৰ এক প্ৰণালী নহয়?

(i) Comparative

তুলনাত্মক

(ii) Observation

নিৰীক্ষণ

(iii) Experiment

পৰীক্ষণ

(iv) Inductive

ভূমিকামূলক

(i) Acculturation is a process where

সংস্কৃতিকৰণ এটি প্ৰক্ৰিয়া য'ত

(i) a culture combines with another culture

এটি সংস্কৃতি আন এটি সংস্কৃতিৰ লগত সংযুক্ত হয়

(6)

(ii) a culture spreads from one society to another

এটি সংস্কৃতি এখন সমাজৰ পৰা আন এখন সমাজলৈ সম্প্ৰসাৰিত হয়

(iii) a culture gets removed from another society

এটি সংস্কৃতি আন এখন সমাজৰ পৰা বিতাৰিত হয়

(iv) All of the above

ওপৰৰ আটাইকেইটা

(j) The essence of a social group is

এটি সামাজিক গোটৰ সাৰাংশ হ'ল

(i) smallness of size

আকাৰত সৰু

(ii) cultural similarity

সাংস্কৃতিক সাদৃশ্য

(iii) social interaction

সামাজিক ভাৱ-বিনিময়

(iv) durable relationship

স্থিতিশীল সম্বন্ধ

A23/455

(Continued)

(7)

(k) Which one of the following is *not* an example of institution?

তলৰ কোনটো প্ৰতিষ্ঠানৰ এক উদাহৰণ নহয়?

(i) Family

পৰিয়াল

(ii) Economy

অৰ্থনীতি

(iii) Marriage

বিয়া

(iv) Cycling

চাইকেল চলোৱা

(l) Cultural diffusion is basically

সাংস্কৃতিক প্ৰসাৰণ মূলত

(i) the alienation of one's culture

এটি সংস্কৃতিৰ পৰা বিছিন্নকৰণ

(ii) the combination of one culture with another

এটি সংস্কৃতিৰ আন এটিৰ সৈতে সংমিশ্ৰণ

(iii) disregard to one's culture

এটি সংস্কৃতিক অৱজ্ঞা কৰা

(iv) spread of cultural element from one area to another area

সাংস্কৃতিক উপাদান এটি অঞ্চলৰ পৰা আন এটি অঞ্চললৈ বিস্তাৰ কৰা

A23/455

(Turn Over)

(m) Which among the following is the youngest science?

তলৰ কোনটো আটাইতকৈ কনিষ্ঠ বিজ্ঞান?

(i) History

বুৰঞ্জী

(ii) Philosophy

দৰ্শন

(iii) Economics

অৰ্থনীতি

(iv) Sociology

সমাজতত্ত্ব

(n) Who propounded the theory of sociological imagination?

সমাজতাত্ত্বিক কল্পনাৰ তত্ত্বটি কোনে আগবঢ়াইছিল?

(i) C. W. Mills

চি. ডব্লিউ. মিলছ

(ii) Auguste Comte

অগষ্ট ক'ম্ট

(iii) Herbert Spencer

হৰ্বাৰ্ট স্পেন্সাৰ

(iv) Charles Cooley

চাৰ্লছ কুলে

(o) Who classified social groups into in-group and out-group?

সামাজিক গোটক অন্তৰ্গোট আৰু বহিৰ্গোট হিচাপে কোনে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিছিল?

(i) E. B. Tylor

ই. বি. টেইলৰ

(ii) H. Spencer

এইচ. স্পেন্সাৰ

(iii) MacIver

মেকআইভাৰ

(iv) W. G. Sumner

ডব্লিউ. জি. চামনাৰ

(p) Material culture is most affected by the changes in

বস্তুবাদী সংস্কৃতি আটাইতকৈ বেছি প্ৰভাৱিত হয় _____ৰ দ্বাৰা।

(i) taboo

নিষিদ্ধ

(ii) beliefs

বিশ্বাস

(iii) technology

প্ৰযুক্তি

(iv) acculturation

সংস্কৃতিকৰণ

(q) A cluster of related culture traits is called

সম্পর্কিত সংস্কৃতিৰ এটি গুচ্ছক জনা যায়

(i) culture complex

সাংস্কৃতিক জটিলতা হিচাপে

(ii) culture norms

সাংস্কৃতিক নীতি নিয়ম হিচাপে

(iii) culture collectivity

সাংস্কৃতিক সামূহিকতা হিচাপে

(iv) culture universals

সাংস্কৃতিক সাৰ্বজনীন হিচাপে

(r) The process by which an individual learns the culture of one's group is known as

যি প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা এক ব্যক্তিয়ে নিজৰ গোটৰ সংস্কৃতিৰ বিষয়ে শিকে, তাক জনা যায়

(i) sanskritization

সংস্কৃতকৰণ

(ii) enculturation

সাংস্কৃতিকৰণ

(iii) education

শিক্ষা

(iv) evolution

বিবৰ্তন

2. Answer any five of the following questions :
2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is cultural lag?

সাংস্কৃতিক বিলম্ব কি?

(b) Give two examples of secondary group.

মাধ্যমিক/দ্বিতীয়ক গোটৰ দুটা উদাহৰণ দিয়া।

(c) Define culture.

সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(d) What is the meaning of culture universals?

সাংস্কৃতিক সাৰ্বজনীনতাৰ অৰ্থ কি?

(e) Define institution.

প্ৰতিষ্ঠানৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(f) What is an in-group?

অন্তৰ্গোট কি?

(g) What is the difference between evolution and revolution as processes of social change?

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে বিবৰ্তন আৰু বিপ্লৱৰ মাজৰ পাৰ্থক্য কি?

(h) What are the two main schools of thought in regard to the scope of sociology?

সমাজতত্ত্বৰ পৰিসৰৰ ক্ষেত্ৰত থকা দুটা প্ৰধান চিন্তাধাৰা কি কি?

(i) What is a reference group?

উদ্ধৃত গোট কি?

(j) Define social change.

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Discuss the relationship between sociology and history.

সমাজতত্ত্ব আৰু বুৰঞ্জীৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।

(b) Discuss the relationship between sociology and psychology.

সমাজতত্ত্ব আৰু মনোবিজ্ঞানৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।

(c) Explain the nature of the relationship between association and institution.

সংস্থা আৰু প্ৰতিষ্ঠানৰ মাজত থকা সম্পৰ্কৰ প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the subject matter of sociology.

সমাজতত্ত্বৰ বিষয়বস্তু আলোচনা কৰা।

(e) Is family a social institution? Justify your answer.

পৰিয়াল এটি সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান হয়নে? তোমাৰ উত্তৰৰ সপক্ষে যুক্তি আগবঢ়োৱা।

(f) What is modernization? Explain modernization as a process of social change.

আধুনিকতা/আধুনিকীকৰণ কি? সমাজৰ পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে আধুনিকতা/আধুনিকীকৰণ ব্যাখ্যা কৰা।

(g) What was the role of enlightenment in the emergence of sociology? Discuss.

সমাজতত্ত্বৰ উত্থানত 'নব্যজ্ঞান'ৰ ভূমিকা কি আছিল? আলোচনা কৰা।

(h) What is a secondary group? Discuss its characteristics.

মাধ্যমিক/দ্বিতীয়ক গোট কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

4. Answer any four of the following questions :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Define association. Describe the various characteristics of associations.
সংস্থৰ সংজ্ঞা আগবঢ়োৱা। সংস্থৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।
- (b) Analyze the significance of primary groups in society.
সমাজত প্ৰাথমিক গোটৰ তাৎপৰ্য বিশ্লেষণ কৰা।
- (c) Discuss the relationship between society and individuals.
সমাজ আৰু ব্যক্তিৰ মাজৰ সম্বন্ধ আলোচনা কৰা।
- (d) What was the social context of the emergence of sociology in the West?
পশ্চিমত/পাশ্চাত্যত সমাজতত্ত্বৰ উত্থানৰ সামাজিক প্ৰেক্ষাপট কি আছিল?
- (e) Highlight the relationship between sociology and social anthropology.
সমাজতত্ত্ব আৰু সামাজিক নৃতত্ত্ববিজ্ঞানৰ মাজৰ সম্বন্ধত আলোকপাত কৰা।
- (f) What are the different components and types of culture?
সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন উপাদান আৰু ধৰণসমূহ কি কি?

- (g) What are the various factors of social change? Discuss.
সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বিভিন্ন কাৰকসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।
- (h) Is sociology a social science? Discuss.
সমাজতত্ত্ব এক সামাজিক বিজ্ঞান হয়নে? আলোচনা কৰা।
- (i) Define society. Discuss its characteristics.
সমাজৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।
- (j) Explain the changes that you can observe in the institution of religion in contemporary times.
সাম্প্ৰতিক সময়ত তুমি অনুভৱ কৰা ধৰ্মৰ প্ৰতিষ্ঠানত হোৱা পৰিৱৰ্তনসমূহ বহলাই লিখা।

★ ★ ★

2022

SOCIOLOGY

(Honours)

Paper : SOC-HC-1026

(Sociology of India—I)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions in brief
(any ten) : 1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

(a) Define tribe.

জনগোষ্ঠীৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(b) Who are the subalterns?

নিম্নবৰ্গীয়সকল কোন?

(c) What do you understand by stratification?

স্তৰীকৰণ মানে কি বুজা?

- (d) Who is the author of the book, *The Imaginary Institution of India*?
The Imaginary Institution of India গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন?
- (e) Define marriage.
বিবাহৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (f) What do you understand by Varna?
বৰ্ণ মানে কি বুজা?
- (g) Who are the Orientals?
Orientসকল কোন?
- (h) Define tenant class.
ভাড়াটীয়া শ্ৰেণী সংজ্ঞায়িত কৰা।
- (i) Who is the author of the book, *The Religion in India*?
The Religion in India গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন?
- (j) Define kinship.
স্বজনৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (k) What is Dharma in Hinduism?
হিন্দু ধৰ্মত ধৰ্মৰ সংজ্ঞা কি?
- (l) Define indology.
ভাৰতবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (m) What is Sanskritization?
সংস্কৃতকৰণ কি?
- (n) Who coined the term 'subaltern'?
'Subaltern' শব্দটোৰ উদ্ভাৱন কোনে কৰিছিল?
- (o) Who is the author of the book, *Family, Kinship and Marriage in India*?
Family, Kinship and Marriage in India গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন?
- (p) Define hierarchy.
ক্রমোচ্চ শ্ৰেণীবিভাজনৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (q) Name one tribe of North-East India.
উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এটা জনগোষ্ঠীৰ নাম লিখা।
- (r) Define matriliney.
মাতৃসূত্ৰীয়ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

2. Answer the following questions (any five) :
2×5=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

- (a) What do you understand by structuralism?
সংৰচনাত্মকবাদ বুলিলে কি বুজা?
- (b) What are the five symbols of Sikhism?
শিখ ধৰ্মৰ পাঁচটা প্ৰতীক কি কি?

- (c) Differentiate between patriarchy and matriarchy.
পিতৃতন্ত্র আৰু মাতৃতন্ত্রৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দাঙি ধৰা।
- (d) What are the zones put forward by Iravati Karve to study kinship in India?
ইৰাৱতী কাৰ্ভেই ভাৰতত আত্মীয়তা অধ্যয়ন কৰিবলৈ কি কি জ'ন আগবঢ়াইছিল?
- (e) What do you understand by endogamy?
অন্তঃবিবাহ মানে কি বুজা?
- (f) Mention two changes in village structure.
গাওঁ সমাজৰ দুটা পৰিৱৰ্তন দাঙি ধৰা।
- (g) What is ethnography?
নৃতাত্ত্বিকতা কি?
- (h) Mention two sacred texts of Hinduism.
হিন্দু ধৰ্মৰ দুখন পৱিত্ৰ গ্ৰন্থৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (i) What are the five agrarian classes as propounded by Dhanagare?
ধনগ্ৰেৰ প্ৰস্তাৱ অনুসৰি পাঁচটা কৃষি শ্ৰেণী কি কি?
- (j) Write two features of industrial labour in India.
ভাৰতত ঔদ্যোগিক শ্ৰমৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Colonial discourse
ঔপনিৱেশিক বক্তৃতা
- (b) Zamindars
জমিদাৰসকল
- (c) Religious sect
ধৰ্মীয় পন্থা
- (d) Caste mobility
জাতিগত গতিশীলতা
- (e) Hierarchy and Difference
ক্ৰমোচ্চ শ্ৰেণীবিভাজন আৰু ভেদাভেদ
- (f) Joking relationship
খেমালিৰ সম্পৰ্ক
- (g) Nationalist discourse
জাতীয়তাবাদী বক্তৃতা
- (h) Dominant caste
প্ৰভাৱশালী জাতি

4. Answer the following questions (any four) :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Trace the historical evolution of a composite Hindu-Muslim culture.
হিন্দু-মুছলমান সংস্কৃতিৰ সংমিশ্ৰিত ঐতিহাসিক বিৱৰ্তনৰ সন্ধান কৰা।
- (b) Critically analyze the structure of nationalist discourse in India.
ভাৰতত জাতীয়তাবাদী বক্তৃতাৰ গাঁথনি সমালোচনাত্মকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।
- (c) Critically analyze the binary relationship between subaltern and ruling classes.
নিম্নবৰ্গীয় আৰু শাসক শ্ৰেণীৰ মাজৰ দ্বিমূল সম্পৰ্ক সমালোচনামূলকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।
- (d) Discuss the change and continuity in the Indian village structure.
গাওঁ গঠনৰ আধাৰত পৰিৱৰ্তন আৰু ধাৰাবাহিকতাৰ মহত্ব আলোচনা কৰা।
- (e) "The structural inversion of Hinduism is represented in Sikhism." Analyze the statement.
"হিন্দু ধৰ্মৰ গাঁথনিগত ওলোটা ৰূপ শিখ ধৰ্মত প্ৰতিনিধিত্ব কৰা হয়।" বক্তব্যটো বিশ্লেষণ কৰা।

- (f) How did labour come to be associated with industrial work in post-colonial India? Explain.
উত্তৰ-ঔপনিৱেশিক ভাৰতত শ্ৰম ঔদ্যোগিক কামৰ সৈতে কেনেকৈ জড়িত হ'ল? ব্যাখ্যা কৰা।
- (g) Discuss the various perspectives to study tribes in India.
ভাৰতৰ জনজাতিসমূহ অধ্যয়ন কৰিবলৈ বিভিন্ন দৃষ্টিভঙ্গীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (h) How has caste system sustained itself as an effective system of economic exploitation? Explain.
জাতি ব্যৱস্থাই কেনেকৈ অৰ্থনৈতিক শোষণৰ এক ফলপ্ৰসূ ব্যৱস্থা হিচাপে নিজকে টিকি ৰাখিছে? ব্যাখ্যা কৰা।
- (i) Analyze the kinship map of India.
ভাৰতৰ স্বজন আত্মীয়তাৰ মানচিত্ৰ বিশ্লেষণ কৰা।
- (j) Critically analyze the composition of groups in relation to land control and land use in India.
ভাৰতত ভূমি নিয়ন্ত্ৰণ আৰু ভূমি ব্যৱহাৰৰ সম্পৰ্কত গোটসমূহৰ গঠন সমালোচনাত্মকভাৱে বিশ্লেষণ কৰা।

***